

15.07.2019 у справі №757/23087/19к.:вебсайт.URL:<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/83172314>; (дата звернення: (25.10.2020). 3. Татаров О. Національні особливості оголошення особи в міжнародний розшук. Закон і бізнес. В.,—16 (1470) 25.04—01.05.2020. URL. https://zib.com.ua/ua/142393nacionalni_osoblivosti_ogoloshennya_osobi_v_mizhnarodniy_roz.html (дата звернення: (25.10.2020). 4. Дрозд В. Спеціальне досудове розслідування (in absentia) як диференційована форма кримінального провадження / Валентина Дрозд // Підприємництво, господарство і право. – 2020. – № 7. – С. 333-337. Вебсайт.URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9384> (дата звернення: (25.10.2020).

«Одержано 26.10.2020»

УДК 343.985

Тетяна Федорівна БЕЗСОННА,

старший викладач кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Олена Володимирівна НЕКРАСОВА,

викладач вищої категорії ЦК «Педіатричних дисциплін»

Харківського обласного медичного коледжу

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧЕННЯ ЛІКАРЯ-ГІНЕКОЛОГА В ЯКОСТІ СПЕЦІАЛІСТА ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Згідно зі статтею 3 Конституції України, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в нашій державі найвищою соціальною цінністю. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Скоєння злочинів проти життя та здоров'я людини вважаються тяжкими злочинами і потребують повного та всебічного розслідування.

Кримінальний кодекс України у розділі II «Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи» надає перелік таких злочинів і встановлює відповідальність за їх скоєння. Законом також встановлені злочини, які вчиняються у сфері медичної діяльності: неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст.131 КК України); розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної хвороби (ст.132 КК України); незаконне проведення абортів (ст.134 КК України); незаконна лікувальна діяльність (ст.138 КК України); ненадання допомоги хворому медичним працівником (ст.139 КК України); неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст.140 КК України); порушення прав пацієнта (ст.141 КК України); незаконне проведення дослідів над людиною (ст.142 КК України); порушення встановленого законом

порядку трансплантації органів або тканин людини (ст.143 КК України); насильницьке донорство (ст.144 КК України); незаконне розголошення лікарської таємниці (ст.145 КК України). Такі злочини становлять особливий суспільно-небезпечний характер і вказують на професійні злочини у медичній сфері, які призводять до летальних наслідків або до тривалих розладів здоров'я.

Переслідуючи мету повного та всебічного розслідування злочинів проти життя та здоров'я людини, необхідно враховувати всі обставини конкретної справи і найчастіше, досягнення поставленої мети неможливо без залучення осіб, які володіють спеціальними знаннями, уміннями та навичками їх професійного застосування. Як свідчить практика, лікарів залучають епізодично, а найчастіше в якості спеціаліста або експерта вони залучаються до допиту та огляду.

Залучення експертів та спеціалістів до проведення слідчих (розшукових) дій передбачені ст.ст.69 та 71 УПК України. Суб'єктами спеціальних медичних знань можуть бути судово-медичні експерти, які мають вищу медичну освіту і пройшли спеціальну підготовку по напрямкам судової експертизи та лікарі інших медичних спеціальностей.

Насамперед, залучення обізнаних осіб в галузі медицини до проведення процесуальних дій відбувається в різних процесуальних та непроцесуальних формах. Тож, вони можуть надавати консультації, бути учасниками процесуальних дій, проводити експертні дослідження.

Ще на стадії підготовки до проведення слідчих (розшукових) дій, слідчий повинен врахувати медичну спеціалізацію лікаря. Наприклад, при розслідуванні злочину щодо незаконного проведення абортів передбаченого ст.134 КК України, слідчий повинен залучити в якості спеціаліста лікаря-гінеколога, адже слідчий не володіє достатніми медичними знаннями, а саме знаннями в галузі гінекології, які необхідні йому для повного і всебічного розслідування даного виду правопорушення. Тому основною метою залучення обізнаної особи, є можливість уникнути багатьох непорозумінь і з'ясування причин можливих суперечок, які можуть виникати під час підготовки та проведення допиту підозрюваного або потерпілого; під час проведення одночасного допиту двох чи більше осіб, особливо якщо хоча б одна з них володіє спеціальними знаннями в галузі медицини та гінекології зокрема, наприклад одночасний допит лікаря-гінеколога який безпосередньо проводив незаконний аборт та акушер, який був присутній при цьому. Лікар-гінеколог може надавати слідчому суттєву допомогу у формулюванні запитань, виявляти неправдиві показання, встановлювати причини суперечностей, що виникають. Під час залучення слідчим лікаря-гінеколога в якості спеціаліста до проведення допиту, цей факт відображається в протоколі допиту. Спеціаліст, в свою чергу, має право робити заяви, ставити запитання учасникам слідчої (розшукової) дії, що підлягає внесенню до протоколу. За бажанням, лікар може надавати роз'яснення в письмовій формі, в такому випадку слідчий

зобов'язаний долучити їх до протоколу допиту як додаток (ст.105 КПК України).

Тож ми приходимо до висновку, що успіх якісного, повного і всебічного розслідування правопорушень проти життя та здоров'я особи неможливо без залучення спеціаліста в галузі медицини, адже його знання, вміння та навички допомагають слідчому під час підготовки та проведенні слідчих (розшукових) дій, допомагають слідчому у виборі тактичних прийомів проведення слідчих (розшукових) дій.

Список використаної літератури: 1. Конституція України : закон України від 28.06.1996. №254к/96-ВР//База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254-96-80> 2. Кримінальний процесуальний кодекс України: закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> 3. Кримінальний кодекс України : закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III// База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

«Одержано: 30.10.2020»

УДК 343.985.7

Тетяна Віталіївна БІЛИК,

ад'юнкт відділу організації освітньої-наукової підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ

ОБСТАНОВКА ВЧИНЕННЯ УМИСНОГО ВБИВСТВА ЗАРУЧНИКА АБО ВИКРАДЕНОЇ ЛЮДИНИ

Обстановка вчинення злочину є одним із елементів, що входить до структури криміналістичної характеристики навмисних вбивств заручника або викраденої людини. Обстановка розглядається в багатьох галузях кримінально-правових наук, але для криміналістичної характеристики обстановка злочину несе особливу цінність. В період, коли тільки криміналістика зароджувалась як наука - зміст обстановки злочину вивчався лише у вузькому значенні і виділялась лише місцем події. У сучасній науці цей елемент в криміналістичній характеристиці вбивств вивчається в більш широкому розумінні та охоплюється сукупністю матеріальної обстановки місця події й обставин і умов зовнішнього середовища скоєння злочину, до якого відносять ділянки території, та сукупність різних предметів, крім того, поведінку учасників події, психологічні взаємовідносини між ними.[1, 184] З цією думкою науковців ми погоджуємось, таке визначення обстановки, на нашу думку, є найбільш об'ємним і правильним. На сьогодні серед науковців немає єдиної думки щодо визначення поняття обстановки вчинення злочинів, її структури. На думку Гавло В.Н., обстановка вбивства поділяється на: обстановку, що склалася до вчинення вбивства (приготування); обстановку